

מפרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ראשון

חיכל
תשיעי

קונטרס

ה' טבת - תש"נ

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

הוצאה שלישית

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושלוש לבריאה

ה' תהא שנת נפלאות גדולות

צדי"ק שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

פתח דבר

לקראת יום ג' פ' ויגש יום ה' טבת ה' הבעל"ט, הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה ויגש אליו יהודה גו', שאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות דש"פ ויגש, ה'תשל"ו.

מערכת „אוצר החסידים“

יום א' פ' ויגש, שנת ה'תש"נ (ה' תהא שנת ג'ס"ט), מאתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, שנת הארבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א, ברוקלין, נ.י.

(*) היום בו „דידן נצח“ באופן גלוי לעיני כל העמים (בבית המשפט הפדרלי) בנוגע לספרי וכתבי רבותינו נשיאינו שבספריית ליוכאוויטש.

בס"ד. ש"ס ויגש ה'תשל"ו

ויגש אליו יהודה גוי, ואיתא בזהר¹ דהגשת יהודה ליוסף הוא ענין סמיכת גאולה לתפלה. ומבואר בדרושי רבותינו נשיאינו, דגאולה היא בחינת יסוד כמ"ש אם יגאלך טוב יגאל וטוב הוא בחינת יסוד, ותפלה היא בחינת מלכות. וזוהי השייכות דגאולה ותפלה ליוסף ויהודה, כי יוסף בן שבע עשרה שנה² בגימטריא טוב הוא יסוד, ויהודה הוא מלכות. וידוע הדיוק בזה, דהגשת יהודה ליוסף הוא שיוסף הי' במקומו ויהודה נגש ליוסף, וסמיכת גאולה לתפלה הוא שתפלה היא במקומה וגאולה נסמכת (נגשת) לתפלה. ויתירה מזו, דבהגשת יהודה ליוסף מודגש שיוסף הי' נעלה יותר מיהודה שלכן הוצרך יהודה לגשת אליו, ובסמיכת גאולה לתפלה העיקר הוא התפלה.

(ב) ונקודת הביאור בזה בהדרושים, ע"פ המבואר בת"א ד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים, שהניצוצות שנתבררו ע"י השבטים הוצרכו להתברר בירור שני ע"י יוסף, כי הבירור שע"י השבטים הוא בירור בדרך מלמטה למעלה (בירור דב"ן), דבירור זה הוא רק ביטול היש, ולכן הוצרכו להתברר בירור שני ע"י יוסף, בירור בדרך מלמעלה למטה (בירור דמ"ה), ועי"ז הם (הניצוצות) נכללים באלקות. ומבואר בת"א שס"פ, שבכדי שתהי' המשכה דשם מ"ה, הוא ע"י העלאת מ"ן דשם ב"ן. וזהו מ"שי ותשתחוונו לאלומתי, העלאת מ"ן דהשבטים בבחי' ביטול (השתחואה), שע"י עוררו המשכת שם מ"ה להיות בירור שני.

והנה ידוע, שבכדי לעורר העלאת מ"ן דב"ן, זה גופא הוא ע"י המשכה משם מ"ה. וזהו מ"ש בזהר דהגשת יהודה ליוסף ה"ע סמיכת גאולה לתפלה, דהגשת יהודה ליוסף הוא העלאת מ"ן דהשבטים [יהודה הוא עיקר השבטים]³ ליוסף, לעורר המשכת מ"ד משם מ"ה שיהי' הבירור שני מלמעלמ"ט. [וזהו שארז"ל⁴ ע"ה"פ ויגש

(1) ריש פרשתנו (ויגש).

(2) ח"א ריש פרשתנו (רה, ב).

(3) ד"ה ענין הגשת יהודה ליוסף תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט ע"י יג ואילך). ד"ה ויגש תרס"ו (המשך תרס"ו ע"י קיט ואילך) ותרס"ח (שם ע' תפז ואילך). תרע"ה (המשך תרע"ב ח"ב ס"ע תשצד ואילך). ועוד.

(4) רות ג, יג.

(5) וישב לו, ב. אוה"ת יוחי שנג, ב.

(6) וכמובן גם מזה דזה שצריך לסמוך גאולה לתפלה הוא בכדי שהתפלה תתקבל — ראה ירושלמי ברכות פ"א היא (הובא בפרשי' לברכות ד, ב ד"ה זה הסומך). ש"ע אזה"ז א"יח ה"ל תפלה סק"א ס"ב.

(7) וישב כח, א"ב — הובא בד"ה ויגש תרס"ח (המשך תרס"ו ע' תפח). וראה גם ד"ה ויגש עת"ר (סה"מ עת"ר ע' ק"א). התשיד (סה"מ התשיד ס"ע 96).

(8) כח, ג.

(9) וישב לו, ז.

(10) ראה אסת"ר פתיחתא י: יהודה ראש לשבטים. ב"ר פצ"ב, ה.

(11) י"ש ריש פרשתנו.

אליו יהודה אין ויגש אלא לשלום, כי מעלת הבירור שבדרך מלמעלמ"ט (הבירור דיוסף) היא שהוא בדרך שלום¹². וכידוע¹³ החילוק בין הבירור דתפלה להבירור דתורה, שהבירור דתפלה שהוא מלמעלמ"ע הוא בדרך מלחמה, והבירור דתורה שהוא מלמעלמ"ט הוא בדרך מנוחה ושלום. ובתורה גופא, החילוק בין הבירור שע"י גליא דתורה להבירור שע"י פנימיות התורה¹⁴. והנתינת כח על העלאת המין דמלכות לז"א, הגשת יהודה ליוסף, הוא ע"י ההמשכה מז"א למלכות, סמיכת גאולה לתפלה¹⁵.

והלשון סמיכת גאולה לתפלה שמורה (כנ"ל) שתפלה היא העיקר, הוא¹⁶ כי עיקר הכוונה דדירה בתחתונים הוא בהבירור שבדרך מלמטה למעלה, בירור דב"ן. דהבירור בדרך מלמעלמ"ט, בירור דמ"ה, כיון שהבירור הוא מצד הגילוי אור (ולא מצד התחתון גופא), אין זה שייך כ"כ להתחתון עצמו, והכוונה דדירה בתחתונים נשלמת דוקא ע"י הבירור בדרך מלמעלמ"ע, שהתחתון נעשה כלי לאלקות¹⁷. ולכן לע"ל יהי יהודה למעלה מיוסף, כמ"ש בההפטורה דפרשת ויגשי¹⁸ ועבדי דוד מלך עליהם גוי ודוד עבדי נשיא להם לעולם¹⁹.

ג) וצריך להבין, הרי זה שהבירור דב"ן הוא למעלה ממ"ה יהי לע"ל, ועכשיו מ"ה הוא למעלה מב"ן, וענין סמיכת גאולה לתפלה הוא שעכשיו תפלה היא למעלה מגאולה. וגם צריך להבין, דממ"ש בזהר שהגשת יהודה ליוסף ה"ע סמיכת גאולה לתפלה, משמע, שגם בהגשת יהודה ליוסף ניכר המעלה דמלכות לגבי ז"א.

ד) והנה מבואר בהדרושים²⁰, דשני ענינים אלה ההמשכה דמ"ה והבירור דב"ן הוא ע"ד תלמוד ומעשה. והענין הוא²¹, דטעם הדעות²² אם תלמוד גדול או מעשה גדול, הוא, כי בכל אחד מהם יש מעלה. דמעלת התלמוד הוא בענין הגילויים ומעלת המעשה הוא שע"י קיום המצוות דוקא הוא המשכת העצמות. ונמנו

(12) ד"ה זה עת"ר (סה"מ שם ע' קיב). התשיד (סה"מ שם ע' 97). ועוד.

(13) ראה בארוכה המשך פדה בשלום תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קסב ואילך) ותשיד (פ"ט ואילך) — סה"מ

התשיד ע' 106 ואילך.

(14) ראה בארוכה ד"ה פדה בשלום (הא') התשמ"א ס"ג ואילך (סה"מ מלוקט ח"ב ע' קפב ואילך). וש"נ.

(15) ראה בכ"ז המשך תרס"ו ע' תקלד. וראה עדי"ן סד"ה ויגש תרס"ו (שם ס"ע קכו ואילך). תרע"ה

(המשך תרע"ב שם ע' תחב).

(16) ראה סד"ה ויגש תרס"ו (המשך תרס"ו ע' קכו). המשך הגיל ע' תקלד.

(17) ראה המשך תרס"ו ע' שטט. המשך תרע"ב ח"ג ע' איש ואילך.

(18) יחזקאל לו, כד"כה.

(19) המשך תרס"ו ע' תקלד. וראה עדי"ן שם ע' קכו.

(20) המשך תרס"ו ע' תקלד.

(21) בכל הבא לקמו (בענין תלמוד ומעשה) ראה המשך תרס"ו ע' תקכח ואילך.

(22) קידושין מ, ב.

וגמרו תלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה²², שגם המעלה דמעשה הוא ע"י התלמוד. ושני ענינים בזה. שע"י לימוד התורה מתגלית המשכת העצמות שבמעשה המצוות²³, כי גילוי כל ענין הוא ע"י התורה, תורה אור²⁴. ויתירה מזו, שגם ההמשכה דמעשה המצוות היא ע"י התלמוד. כי זה שע"י מעשה המצוות הוא המשכת העצמות הוא כאשר העש"י היא בביטול, וזה נעשה ע"י לימוד התורה שנקראת תוש"י²⁵ שמתשת הכח דנפש הבהמית ופועלת בה ביטול. דזהו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה שהמעשה גופא באה ע"י תלמוד. ועד²⁶ הוא בההמשכה דמ"ה והבירור דב"ו, דהמשכת העצמות היא ע"י הבירור דב"ו, וכנ"ל שבהבירור דב"ו דוקא נשלמת הכוונה דדירה בתחתונים, אלא שבכדי לבוא לזה, הוא ע"י ההמשכה דמ"ה. וכענין תלמוד שמביא לידי מעשה.

וצריך להבין, דעפ"ז, דיוק הנ"ל [דענין סמיכת גאולה לתפלה הוא שגם עכשיו תפלה היא למעלה מגאולה] הוא עוד יותר, דבענין תלמוד ומעשה, עכשיו הוא תלמוד גדול ורק לע"ל יהי' מעשה גדול²⁶, ובענין גאולה ותפלה גם עכשיו תפלה היא למעלה מגאולה.

(ה) וי"ש לומר הביאור בזה, שהטעם על זה שעכשיו תלמוד גדול הוא לפי שתלמוד מביא לידי מעשה, דמזה מוכח שהמעשה הוא העיקר²⁷, הוא מסובב מזה שלע"ל יהי' מעשה גדול. אלא שעכשיו, שעיקר המעלה היא בהגילויים, גם הגדלות דמעשה (שעל ידה דוקא הוא המשכת העצמות) כמו שנגרש עכשיו הוא כמו ששייך להגילויים, וכיון שהגילוי דהמשכת העצמות שבמעשה המצוות הוא ע"י לימוד התורה, לכן עכשיו תלמוד גדול לפי שמביא לידי מעשה²⁸. ועפ"ז יש לומר, דמ"ש בהדרושים שההמשכה דמ"ה לעורר העלאת מ"ן דב"ו הוא כענין תלמוד שמביא לידי מעשה, הוא (גם) ביאור על זה שהענין דסמיכת גאולה לתפלה שמורה על מעלת התפלה הוא ע"ד שלע"ל יהי' יהודה למעלה מיוסף. דהגם שזה שיהודה הוא למעלה מיוסף יהי' בעיקר לע"ל, מ"מ, כיון שגם עכשיו מאיר (קצת) מעלת המלכות [דהטעם על זה שתלמוד גדול עכשיו הוא לפי שמביא לידי מעשה], לכן שייך שבכמה ענינים, תהי' בגילוי המעלה דמלכות עצמה²⁹, המעלה דתפלה לגבי גאולה. ועפ"ז יש לבאר

(23) וע"ד השרש דמלכות, שהוא נעלם, והגילוי שלו הוא ע"י זא (המשך תרס"ו שם).

(24) משלי ו, כג.

(25) סנהדרין כו, ב. וראה ת"א יתרו סו, ב.

(26) אוה"ת ריש פרשתנו. ובכ"מ. — ראה בהנסמן בד"ה ביום השמיני גו' היתשמי' הערה 23 (לעיל ע' קיא).

(27) לקו"ת אחרי כו, ד. ד"ה ענין הגשת יהודה ליוסף תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט ע' ט). ד"ה ויגש תרע"ח

(סה"מ תרע"ח ע' קכד ואילך). ובכ"מ.

(28) כימ קצת בהמשך תרס"ו ע' תקלד.

(29) ולהעיר מסה"מ מלוקט ח"א ע' קסב, דיש כמה ענינים (גם עכשיו) שבהם מעלה למעשה על תלמוד.

וכמו זה שמבטליו ת"ת מפני מצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים (מרי"ק ט, סע"א ואילך. רמב"ם הל' ת"ת פ"ג

גם מ"ש בזהר בהגשת יהודה ליוסף הו"ע סמיכת גאולה לתפלה, אף שהגשת יהודה ליוסף מורה (בכלל) על המעלה דז"א, כי ישנם ענינים בהגשת יהודה ליוסף שבהם מודגשת מעלת המלכות, כדלקמן.

(ו) ויובן זה בהקדם מה שהגשת יהודה ליוסף ואמירתו איך אעלה אל אבי גו³⁰ הביא לזה שלא יכול יוסף להתאפק גו' והתודע אל אחיו³¹. דלכאורה לאחרי שבאו אליו כולם עם בנימין אחיו ה" צריך להתודע אליהם תיכף, ולמה הטמין את הגביע באמתחת בנימין³² בכדי שיכואו אליו עוד פעם. וגם אז לא התודע אליהם מיד, ורק לאחרי שנגש אליו יהודה וטען את טענותיו, אז דוקא התודע אל אחיו.

ונקודת הביאור בזה³³, דבנימין הוא צדיק תחתון שמעלה המקבל מלמטה למעלה ומקשרו בהמשפיע³⁴. ועיקר העלאת מ"ן דהמלכות הוא ע"י בנימין³⁵. ולכן עיקר העלאת מ"ן דהשבטים ה" כשבאו ליוסף בפעם השני בשביל בנימין³⁶. וזה שהטמין יוסף את הגביע באמתחת בנימין, הוא, כי בכדי לעורר העלאת מ"ן דהמלכות הוא ע"י ההמשכה מז"א³⁷ (כנ"ל סעיף ב). ויש לומר, דזה שצוה יוסף להטמין את הגביע באמתחת בנימין (ובנימין והשבטים לא ידעו מזה), הוא, כי בכדי שהעלאת מ"ן דהמקבל תה" מצד המקבל, הוא כשההמשכה מהמשפיע שמעוררת את המקבל היא בהעלם³⁸. וזה שלאחרי זה נמצא הגביע, הוא, כי לאחרי שנתעורר כבר אצלם ההעלאת מ"ן, באה ההמשכה בגילוי. ועי"ן נתעלו עוד יותר מהעלי שלהם כשהגביע ה" טמון. וזהו שלאחרי שנמצא הגביע אמר יהודה³⁹ האלקים מצא את עון עבדיך, כי לאחרי שנתעלה לדרגא נעלית יותר, גם ענין הכי דק ה" נחשב

ה"ד. ה" ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג. וראה ד"ה יביאו לבוש מלכות (שבת"א ושערי אורה) בתחלתו. ועוד. ולהעיר מת"א ריש פרשתנו, דזה שביהמ"ק ה" מאבנים ועפר (דומם) והצומח (כלונסאות של ארז) ה" טפל להדומם, הוא לפי שבביהמ"ק ה" מעין עוה"ב שאו יה" בגילוי מעלת הדומם. עיי"ש בארוכה. והרי זה שבביהמ"ק ה" הצומח טפל להדומם הוא (לא ע"ד גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, כי אם) ע"ד מעשה גדול.

(30) פרשתנו מד, לד.

(31) שם מה, א ואילך.

(32) מקץ מד, ב ואילך.

(33) ד"ה ויגש עת"ר (סה"מ עת"ר ס"ע ק"א ואילך).

(34) לקרית ראה כה, סע"ד, הובא בסה"מ עת"ר שם.

(35) ראה סד"ה ויגש עטרית (סה"מ עטרית ע' קסח), דשרש בנימין הוא מיוסף. והוא רוחא דז"א שנשאר

במלכות, רוחא דשדי בגוה. והעלאת מ"ן דהמקבל הבאה מצד המשפיע, מהרוחא דשדי בגוה, הוא העלאת מ"ן הכי נעלית. עיי"ש בארוכה.

(36) מש"א"כ זה שבאו אליו עם בנימין לא ה" בשביל בנימין (סה"מ עת"ר שם).

(37) אוה"ת מקץ שמג, א בשה"ג. סה"מ עת"ר שם.

(38) להעיר מהמשך תרס"ו ע' שצח.

(39) מקץ מד, טו.

אצלו לעון⁴⁰. ואז ויגש אליו יהודה, העלאת מין שלו [ודכל השבטים] היתה בשלימות.

ז) והנה כשרצה יהודה לעורר את יוסף שימשיך לו המשכת מיד, אמר לו⁴¹ ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני גו' כי כמוך כפרעה. והביאור בזה⁴², דלהיות שהמשכה מזיא למלכות היא ירידה, לכן ביאר יהודה ליוסף שאדרבה, עיז תהי עלי בזיא, שיהי כמוך כפרעה. דיוסף כמו שהוא מצד עצמו מתחיל מחכמה שהיא ראשית הגילוי, ועיי שישפיע לעבדך, מלכות, יהי כפרעה, כתר, ובכתר גופא — פנימיות הכתר⁴³.

וזהו הקשר דהגשת יהודה ליוסף לסמיכת גאולה לתפלה, כי בהגשת יהודה ליוסף מודגשת המעלה דמלכות לגבי זיא, שעיי שהזיא משפיע למלכות מיתוסף עילוי בזיא. ועיד גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, דעיז נעשה הגדלה בתלמוד. ועפיז יובן גם הקשר דויגש אליו יהודה עם ההפטורה דפרשת ויגש שתוכנה הוא שלעיל יהי יהודה למעלה מיוסף, כי העילוי שנעשה בזיא עיי השפעתו למלכות הוא הקדמה לזה ש(לעיל) תתגלה מעלת המלכות עצמה, ועבדי דוד מלך עליהם גו' ודוד עבדי נשיא להם לעולם, בכיאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

40) ועיד מה שאומרים סלח לנו בשמריע דוקא — תריא וארא נה, ד. מגיא צה, ג. הוספות קיא, ד.

41) ריש פרשתנו.

42) ארהית פרשתנו כרך ה תתקסב, ב.

43) ארהית שם.